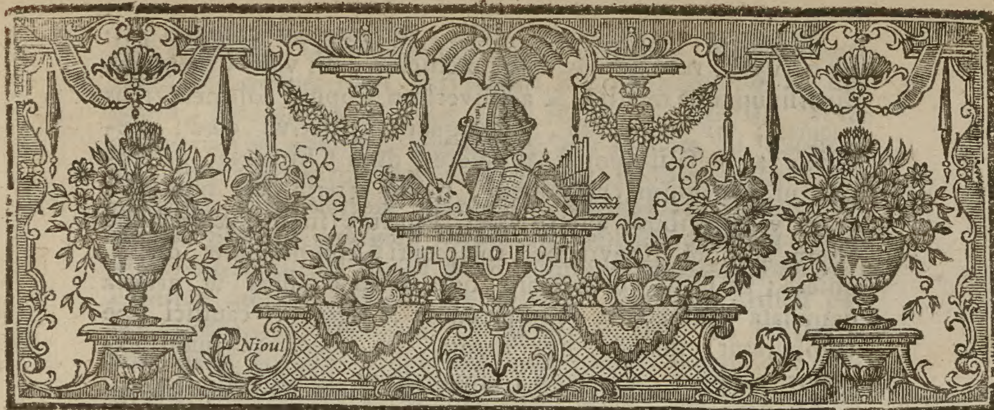
1773

D. O. M.

DE POPLITIS ANEVRISMATE.

THESES

ANATOMICÆ ET CHIRURGICÆ.

NOTISSIMA eſt anevriſmatis in verum & ſpurium diviſio. Prior hujus morbi ſpecies, a ſanguine intrà arteriarum tunicas diſtentas, & ſuprà modum dilatatas, congeſto, producitur; poſterior, ab eodem liquido, extrà illarum tunicas, in textum cellularem vicinum, diffuſo. Tertiam his quidam addunt, quam mixtum anevriſma vocant; fierique cenſent quoties laceratis, inciſis, eroſiſque exterioribus membranis arterias conſtituentibus, interna, ſanguinis erumpere conabundi niſu, extrà producitur, & in ſaccum diverſæ magnitudinis exurgit. Verùm interioris illius membranæ tenuitas illiuſque cum eâ quæ muſcularis audit, intima cohæſio, impedire videntur ne ſic extrà illam propelli poſſit, & in tumorem attolli.

Utraque anevrismatis species, vel internas corporis partes occupat, vel externas. Huic medicina, illi vero Chirurgia, diversis utraque mediis, & ad diversum scopum collineantibus occurrit; vix enim aliâ, præterquam palliativâ curâ, medicina ægri saluti potest consulere, dum Chirurgia, perfectam ut plurimùm curationem, modo arteria læsa non sit è cordi vicinioribus, afferre valet. Plurima sunt quæ in hunc finem adhibet. Anevrismati incipienti, compressione, diætâ, quiete; perfecto, operatione quæ in eo consistit ut arteria denudata immediate comprimatur, ligetur, caustici ope comburatur; denique hæc media, ob majus in quod excrevit volumen, respuenti, amputatione opitulatur.

An vero illa omnia, anevrismati ad poplitem sito conveniant, in brevissimâ nostrâ dissertatione, perpendere aggredimur. Illudque onus eo libentiori suscipimus animo, quod omnes fere, qui de anevrismate egerunt, nullius alterius curam exponant, quam quod in cubito nascitur, persuasi nempe præcepta à se posita, cuicunque ejusdem generis morbo, facile applicari posse. Sed tanta est in diversis corporis nostri partibus, in vasorum situ, numero, decursu varietas, ut eædem operationes, eâdem precisè ratione, non possint ubique celebrari.

Verum quidem est, poplitis anevrisma novum quasi morbum esse. Nullum illius antiquius exemplum esse scribit, in artis Medicæ & Chirurgicæ historiâ judex optimus, celeberrimus *Morgagni*, eo quod paucissimis verbis narrat *Marcus Aurelius Severinus*, in suo opere de reconditâ abcessuum naturâ, vixque aliud sibi per longius temporis intervallum cognitum fuisse fatetur, præter id quod refert D. *Matani* in Tractatu de Anevrismaticis præcordiorum morbis, quem consulere, haud nobis adeo felices esse contigit. Plures hujus-ce morbi casus, cum publico recentiores communicaverunt, illustrissimi scilicet *Guattani* de Anevrismatibus externis, *Benevoli* in suis observationibus, *Mazotti* in libro peculiari cui titulus est, *Dissertatione sull' Anevrisma del Poplite*, nuper publici juris facto, *Morgagnique* ex amici sui *Valsalvæ* schedis, & è propriâ suâ praxi, omnes itali, nec non *de Haen* Germanus, cujus libros de medendi ratione versantur, quicunque artem nostram excolunt, adeo ut morbum illum haud infrequentem esse dici possit.

Causas ab iis quæ alia anevrismata producunt, diversas

non agnoſcit. Ut plurimùm enim pendet à vehementiori niſu, ſive pedem inter parvimenti lapides hærentem ac defixum, quis retrahere velit, ſive ſcalam, humeris, nimis quam par eſt onuſtus, aſcendere, ſive tandem in quolibet alio caſu omnes corporis vires exerere neceſſe habeat, femoraque cum cruribus intendere. Quibuſdam tamen anevriſma poplitis exurgere viſum eſt, abſque evidenti cauſâ. Vidit modo citatus D. *de Haen* hominem triginta annorum, cæterum ſanum, qui poſt ereſipelas ad internum ſiniſtri pedis malleolum, anevriſma in poplite habuit, eò periculoſius, quod abceſſus ereſipelati ſupervenerit, morbuſque præcipuus latuerit, donec ſe inopinatâ, graviori, nec ullâ arte compeſcendâ hæmorragiâ manifeſtaverit. Quâ ratione, vehementiores totius corporis & præſertim femorum & crurum niſus, poplitis anevriſma producant, facilè intelliget, quicumque arteriæ hâc in parte latentis decurſum apprimè noverit. Cùm enim infrà genu, ſub plantaris, gaſtrocnemii externi, ſoleique muſculi parte ſuperiori, illi pertranſeundum ſit, fieri non poteſt quin muſculis illis valde contractis, ab illis & ſuppoſito muſculo poplitæo, non ſic conſtringatur, ut liberum ſanguini à corde appellenti tranſitum deneget, illumque citrà remanere cogat; ſed novus ſanguis adveniens arteriæ parietes diſtendit, laxat, vel diſrumpit, unde tumor incipiens, qui cauſis iiſdem redeuntibus, vel ſolo ſanguinis impetu in dies augetur, & tandem ſuis ſe ſignis prodit.

Hæc vero cum aliis hujus-ce generis morbis, huic communia ſunt. *Mollis, fluctuans, pulſatiliſque* tumor apparet, quo naturalis cutis color non immutatur, qui doloris ut plurimum expers, lentius vel citius creſcit, & in quo fluctuatio, mollities, & pulſus eò minus facilè percipiuntur, quò in majus volumen excreſcit. Tunc quoque gravioribus ſtipatur accidentibus, qualia ſunt dolor, febris, inſomnia, cruris & femoris intumeſcentia, &c. quibus ociſſimè mederi neceſſe eſt, niſi ægrum certæ morti velimus exponere. Cùm verò pulſus in illis anevriſmatibus ſæpiſſimè deficiat, acciderìtque ut in caſu ex D. *de Haen* ſuperius allato, nullus adfuerit, & tumor pro abceſſu habitus & apertus fuerit, nullus non videt poplitis morbos, quicunque eſſe videantur, maximam attentionem mereri, ne forte chirurgus, hallucinetur, ægrique mortem nullâ quidem ratione hoc in caſu vitandam, incautâ ſectione, ociùs accerſat.

Incipiens poplitis anevrisma, idoneo tornatili instrumento, cum successu comprimi posse, nullus est dubitandi locus, modò tamen quies ægro commendetur, sanguinisque vires repetitâ venæ sectione, nec non severiori diætâ infringantur. Hujus generis morbum, hac ratione, ad perfectam curationem à Valsalva perductum fuisse DD. *Morgagni*, *Benevolli*, & *Mazotti* ferunt, in uno qui postmodum alterius poplitis anevrismate periit, & in quo tanta erat vasorum ad laxitatem dispositio, ut aortæ curvatura in majus volumen expansa, post mortem ipsi inventa fuerit. Non soli vero poplitis, sed cuilibet anevrismati, tùm interno, tùm externo methodum à se in casu illo adhibitam, convenire, *Valsalva* arbitrabatur. In eo autem potissimum consistit, ut misso quantum necesse est sanguine, compressivâque machinà tumori admotâ, cibus & potus ægri magis, magisque in dies imminuantur, usque dum pultis selibram manè assumat, vesperè autem dimidio minus, neque aliud præterea, si aquam excipias, eamque intrà certum pondus, & cydoniorum gelu, vel osteocollâ in subtilissimum pulverem comminutâ, medicatam.

Cum æger ad eum debilitatis gradum adductus est, ut è lecto in quo decumbere cogitur, manum attollendi vix facultatem habeat, alimenti copia paululum in dies augeri debet, donec necessariæ redeant ad surgendum vires. Nihil equidem, de hâc anevrismatum medendi ratione scriptum reliquit, illustrissimus illius auctor, sed in commentariorum Bononiensis Academiæ tomo primo, ab Hyppolito-Francisco *Albertino* studiorum suorum socio vulgata est, nec non à nunquam satis laudando *Morgagno*, qui illam ab Antonio-Joanne *Stancario* Bononiensi Medico, anno 1728 accepit. *Stancarius* ille qui juniorem monacham hâc methodo feliciter percuraverat, *Morgagno* retulit pulsationem in his qui sic curati fuerant, primis diebus in tumore redire, verum brevi, & in totum evanescere, modo æger intra vivendi normam à chirurgo sibi præscriptam, semetipsum continere velit. *Valsalva* credidisse videtur methodi suæ successum ex eo pendere, quod debilitatis ægri viribus, arteria læsa tonum pristinum recipere possit, & debitâ ratione constringi. Sed grumi qui in interiore anevrismatum sacco, ut plurimùm inveniuntur, eòque majori copiâ congeruntur, quò ii tumores majus volumen acquirunt, ostendere videntur pulsationis & augmenti defectum, poliposis concre-

tionibus, ex imminuto ſanguinis circuitu natis, pariter, vel etiam æquiori jure tribui poſſe.

Si poplitis anevriſma jam grandius factum ſit, mediis ſuprà dictis Chirurgus non amplius confidat, & ad operationem ſe accingat. Hanc cum ſucceſſu celebrari valere, primus conjeciſſe videtur *Heiſterus* in Diſſertatione, quam de Genuum ſtructurâ, eorumque morbis, anno 1741 publici juris fecit, eô quod ſperaret, dari arterias quæ à femoralis & poplitex parte ſuperiore deſcendentes, cum arteriis infrà genu naſcentibus, communicarent. Nullus de illis dubitandi locus erat, quæ jam ab anno 1732 à *Vinſlovio* noſtro deſcriptæ fuerant. Has poſt modum ita evidenter demonſtravit *Hallerus*, in quinto iconum ſuarum anatomicarum faſciculo, ut præ omnium oculis ſint. Ex iis pariter concluſit vir illuſtriſſimus, arteriam poplitæam eâdem fere cum ſpe, duos inter condylos ligari poſſe, aut excindi, ſi anevriſma id requiſiverit, & æquè bonam ſpem, poſt eam reſectionem in tibiâ, pedeque ſuper eſſe, ac quidem de brachio optima eſt, quando arteria brachialis in flexu cubiti ligatur. Si D. *Mazotti* fides, D. *Guattani* regiæ noſtræ Academiæ ſocius, primus eſt qui operationem de quâ agitur, præceptis ad eam accommodatis illuſtraverit, quamvis eam, diverſo cum ſucceſſu à DD. *Querci*, *Kaiſer*, *Mazotti*, aliiſque Chirurgis italis, peractam, ipſe non celebraverit.

Compressionis & cauſticorum ope, perfici poſſe videtur, ac ea quæ fit ſuper anevriſmatibus quæ variis in locis accidunt. Cum verò ſolâ hac uſque ligaturâ uſi fuerint, qui illam aggreſſi ſunt, non aliam methodum à nobis deſcribi & commendari poſſe cenſemus. Primum Chirurgi opus eſt debitum ægro ſitum conciliare, ſanguiniſque adventum per operationis tempus præpedire. Æger itaque pronus ſuper lecti ſpondâ recumbat, & miniſtris probe firmetur, femurque ligaturâ tornatili conſtringatur, ſive ea ſit quam à *Morello* olim inventam dicunt, ſive ea quam ſeriùs cum regiâ ſcientiarum Academiâ D. *Petit* communicavit. Tegumenta deinde, vel in plicam elevata, vel ſiniſtræ manus digitis tenſa, cautè incidantur, ne fortè ſcalpellum intrà tumoris anevriſmatici ſaccum penetret. Nervi poplitei à ſciatico oriundi, hic internus & craſſior, ille externus & non nihil tenuior, ſub iis occurrunt. Neceſſe eſt ut à partibus vicinis ſolvantur, & removeantur. Vena deinde poplitæa profundiùs ſita, & arteriæ læſæ, vel adventitii ſacci vicinior,

nec non sæpius in duos præcipuos ramos divisa, se se exhibet. Si facile discerni potest, quod quidem in omnibus non permittit firmior ejus cum arteriâ cohæsio, vel situs illius profundior, separari & removeri pariter debet. Non tamen omninò de ægri salute desperandum foret, etiamsi Chirurgus eam ligaturis suis comprehendere cogeretur. Fieri enim potest ut dentur rami, quibus inferiores trunci cum superioribus communicent, vel ut saphena illius vices supplere valeat.

Cum ad ipsum anevrisma ventum est, illud scapello in longum aperiri debet, sanguisque tum fluidus, tum in grumos concretus, extrahi; vulnere deinde, spongiis vino prius imbutis, deindeque expressis, absterso, ligaturæ duæ arteriæ superinjiciendæ sunt, acû longiori, crassiore, incurvâ, filum cerâ obductum, in tæniæ modum dispositum trahente, spleniolis interpositis, ne arteria prius incidatur, quàm perfectè consolidata fuerit, sanguisque inexspectatò prorumpat. Ligatura superior ab inferiore parum distare debet in iis quorum anevrisma est è spuriorum genere, in iis verò in quibus verum est, hanc ab illâ longiori intervallo, distare necesse est; namque si fierent in parte arteriæ dilatatâ, hæc in novum anevrisma deinceps exurgere posset, morbumque redintegrare. Inferius tumoris extremum ita quandoque superiori gastrocnemiorum musculorum parti adhæret, ut inferiori ligaturæ celebrandæ necessarium spatium non supersit. Hunc casum expertus est laudatus D. *Querci.* Cum vero consecutivam timeret hæmorragiam, quæ novum sibi, & ægro negotium facessere potuisset, vulnus implevit gossipio cui pulvis ex alumine & mercurio præcipitato immistus fuerat. Medicamen illud escharam, ut prævisum erat, produxit, quâ deciduâ, vulnus detergi cœpit, & ad cicatricem vergere, sed æger, post quadraginta ab operatione dies, diarrhæâ periit.

Ligaturis arteriæ, ut dictum est, superinjectis, nihil aliud agendum super est, nisi ut idoneus apparatus vulneri apponatur. Præcipuè autem constare debet è globulis minoribus & mollioribus, ex linteo carpto paratis, in colophoniam pulveratam demersis, quibus totum impleatur, quique spleniis diversæ figuræ, & magnitudinis & fasciâ in gyros circumvolutâ, contineri debent. Æger deinde medio in lecto reponitur, non amplius pronus, sed super latus vulneri oppositum. Conveniens quoque parti situs,

conciliatur, eaque pulvinaribus firmatur. Tunc ligatura tornatilis per gradus laxari debet, ſicque liber ſanguini affluxus permitti, ut quæ dilatari debent arteriæ articulares, tum ſuperiores, tum inferiores, illum excipiant, & in præcipuos cruris ramos tranſmittant. Calidis aromaticis, & antiſepticis intereà fomentis, & cataplaſmatibus non ſuperſedendum, donec debitus in pede calor recurrens, ſanguinem in eâ parte liberè circuire teſtetur. Hoc ſi acciderit, ſpes eſt membrum ſervari poſſe; dum è contrà ſi crus & pes ſemper frigeſcant, nullo gaudeant ſenſu, maculis gangrænoſis deturpari incipiant, epidermiſque à ſubjectâ cute ſeparari facile poſſit, de ægri ſalute conclamatum eſt, niſi ad amputationem citiùs recurratur. Priore in caſu ſuppuratio uſque ad ſeptimum, octavum, nonum diem exſpectari debet, nullaque pars apparatus removeri, uſque dum certis ſe prodat indiciis, & pus undequaque effluat. Ligaturâ tornatili de novo conſtrictâ, crus & femur ſuſpenſâ manu, è pulvinaribus ſubleventur, vulnuſque eâdem ratione, ac primâ vice curetur. Expedit autem ut apparatus non niſi ſecundo vel tertio quoque die renovetur. Varium eſt tempus quo ligaturæ decidunt, Chirurguſque ſolitis inſiſtere cautelis ſedulò debet, donec vulnus illas ut ita dicam ejecerit. Cum vero nullus poſtea metus hæmorragiæ ſuper ſit, illud ad cicatricem ac ſi ſimplex foret, poteſt perducere.

Femoris amputationem neceſſariam eſſe diximus ſi dentur ſigna quibus conſtet ſanguinis circuitum in parte ligaturis ſuppoſitâ renovari non poſſe. Hâc quoque ſolâ ſervari poſſunt ii qui majori poplitis anevriſmate laborant. Timendum enim foret ne ſi modo *deſcriptæ ſubmitterentur* operationi, ligatura arteriæ *læſæ*, ultrà citràque locum, unde articulares originem ab eâ trahunt, ſuper injici deberet, vel inferius femoris extremum carie exeſum reperiretur, vel tandem ſumma femoris & cruris intumeſcentia reſolvi non poſſet & in gangrænam lethalem citò vergeret. Non poſſumus tamen quin pauciſſimis verbis, hic adducamus exemplum hominis, quem ipſa natura, enormi poplitis anevriſmate laborantem, inexſpectatò à morbo tam gravi liberavit. Cum tumor ille celeriter admodum increſceret, femur ægro amputandum eſſe, pronunciavit medico-Chirurgus Franciſcus *Paoli*, qui illius curæ præerat. Hanc vero operationem ſibi fieri noluit æger, ſolique naturæ confidere velle dixit. Interea crus graviori inflammatione

& gangrænâ correptum eſt, & tumor ſpontè diſſiluit. Magna liquidi incerti, purulenti, & putridi quantitas ex aperturâ effluxit abſque hæmorragiâ. Verum gangræna partes in poplitis cavo contentas adeo conſumpſit, ut nullum venæ, arteriæ & nervorum veſtigium hic loci remanſerit. Suppuratione paululum imminutâ, novæ ſupercreverunt carnes, ſed ulcus ad cicatricem perduci non potuit, cruriquo flexilitatem & volumen naturale conciliare, prorſus impoſſibile fuit. Hujus modi eventum ut mirari ſapientis eſt, ita exſpectare inſulſi foret & cujus libet ſenſus expertis.

Has Theſes, DEO JUVANTE, & præſide M. RAPHAELE-BENEVENTO SABATIER, Artium Liberalium & Chirurgiæ Magiſtro, Scholarum Profeſſore Regio, Regiæ Chirurgiæ Academiæ pro Commercio extraneo Secretario, nec non Regiæ Invalidorum Militum Domûs Chirurgo primario deſignato, *tueri conabitur* JOANNES-CAROLUS-FELIX CARON, *ambianenſis, præclaræ Artium Facultatis Magiſter in almâ Univerſitate Pariſienſi, nec non primarii Chirurgi in Regiâ Invalidorum Militum Domo, nuper adjutor.*

PARISIIS.

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS,

Die Sabbati 13ª. Februarii à ſeſquiſecundâ poſt meridiem ad ſeptimam anno R. S. H. 1773.

PRO ACTU PUBLICO

ET

SOLEMNI COOPTATIONE.

Typis P. AL. LE PRIEUR, Regii Chirug. Collegii Typographi, 1773.